

# Beslut

---

efter kvalitetsgranskning av betygssättning på  
högskoleförberedande program vid  
Njudungsgymnasiet 4 i Vetlanda kommun

## Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av betygssättning på högskoleförberedande program. Syftet är att granska kvaliteten i betygssättningsprocessen med fokus på lärarnas arbete. Kvaliteten bedöms utifrån i vilken utsträckning lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper, baserat på ett brett och varierat underlag.

### De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning fångar läraren ett brett och varierat underlag som grund för betygssättning av elevens kunskaper?
2. I vilken utsträckning gör läraren en allsidig utvärdering av elevens kunskaper vid betygssättning?

För att besvara frågeställningarna granskas betygssättningen i svenska på högskoleförberedande program, med särskild inriktning på Svenska 3. Granskningen fokuserar på betygssättningen 2018 och berör 29 skolenheter med såväl enskilda som kommunala huvudmän. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Njudungsgymnasiet 4, i Vetlanda kommun, ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Njudungsgymnasiet 4 den 9 januari 2019. Besöket genomfördes av Tilda Lindell och Charlotte Rudebeck. Skolinspektionen har tagit del av dokumentation från skolan och genomfört intervjuer med elever, med tre svensklärare och med rektorn.

Njudungsgymnasiet 4 är en kommunal skolenhet med 233 elever varav cirka 140 elever på högskoleförberedande program. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor undervisar fyra lärare i Svenska 3 innevarande läsår, varav samtliga är legitimerade och behöriga att undervisa i svenska i aktuella kurser. Under läsåret 2017-2018 hade två lärare ansvar för betygssättningen i Svenska 3.

I detta beslut gör Skolinspektionen en samlad bedömning av det granskade området utifrån de övergripande frågeställningarna.

Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

## Skolinspektionens bedömning

---

**Skolinspektionen bedömer att lärarna inte i tillräcklig utsträckning samlar bedömningsunderlag som ger en bred och varierad bild av alla elevers kunskaper i förhållande till syfte, centralt innehåll, kunskapskrav och den undervisning som bedrivits.**

Granskningen visar att lärarna planerar kursen och bedömningstillfällen framförallt med utgångspunkt i centralt innehåll och kunskapskraven. Ämnets syfte är i låg utsträckning föremål för gemensamma diskussioner och tolkningar mellan lärarna och de utgår i mindre utsträckning från ämnets syfte i sin planering av kursmoment och bedömningstillfällen. Lärarna samlar kontinuerligt underlag under kursens genomförande men det varierar i vilken utsträckning underlagen visar tillräcklig bredd och variation.

*Lärarnas planering utgår framförallt från centralt innehåll och kunskapskraven i Svenska 3 både avseende undervisning och bedömningstillfällen.*

Granskningen visar att svensklärarna vid Njudungsgymnasiet 4 planerar kursen Svenska 3 utifrån centralt innehåll och kunskapskrav. Lärare beskriver till exempel att allt innehåll i kursen hämtas från det centrala innehållet och kunskapskraven men att stoffet är något som kan variera. Någon lärare beskriver att ämnets syfte märks i planeringen genom att eleverna ska utveckla en förmåga att analysera och använda skönlitterära verk som källa till självinsikt och förståelse för andra människors erfarenheter, men lärarna ger i övrigt inte exempel på hur de tar utgångspunkt i syftet när de utformar bedömningsuppgifter. I lärarintervju framkommer att det varierar mellan lärarna hur de lägger upp moment och antalet planerade bedömningstillfällen varierar men lärarna uppger att de utgår från centralt innehåll och kunskapskraven och ser till att alla delarna av kunskapskraven kan provas vid fler än ett tillfälle.

*Det varierar mellan lärare i vilken utsträckning de genomför bedömningstillfällen som ger ett brett och varierat underlag för bedömning av alla elevers kunskaper*

Granskningen visar exempel på att formella bedömningstillfällen omfattar bredd och variation. Av inkommen dokumentation samt av lärarintervju framgår till exempel att undervisning och bedömningstillfällen omfattar skriftlig framställning genom bland annat vetenskapligt skrivande i form av pm, retorik-analys och litterär analys utöver det nationella provet. Inom muntlig framställning framgår vidare att elever gör en muntlig redovisning av en roman som de även diskuterar i förberedda samtal samt håller ett argumenterande tal, utöver det nationella provet.

Granskningen visar också att det också förekommer att lärare endast planerar för fyra formella bedömningsuppgifter. Av inskickad dokumentation framkommer att två av dessa efterliknar det nationella provet, ett pm och ett argumenterande tal. Eleverna kan själva välja om de i den tredje uppgiften som behandlar språkhistoria, vill redogöra för sina kunskaper muntligt eller skriftligt. Den fjärde uppgiften som rör litterär analys i form av en romanredovisning ska redovisas skriftligt.

Lärarna beskriver att de eftersträvar att elevernas kunskaper i förhållande till alla delar av kunskapskraven kan provas vid flera tillfällen, exempelvis genom att erbjuda kompletterande uppgifter vid behov. Vid skolan erbjuds också omprovstillfällen som genomförs löpande under kursen då lärare kan anordna muntliga eller skriftliga inlämningar. Lärarna ger dock exempel på svårigheter i att samla underlag för alla elever. Ett sådant är att många elever inte deltog i den muntliga delen av nationella provet 2018 på grund av en studentresa.<sup>1</sup>

I elevintervjun framgår att om elever missar bedömningstillfällen ges möjlighet att göra om uppgiften eller att komplettera den. För vissa uppgifter kan elever även få en extra chans för att förbättra sig.

*Lärarna samlar dokumentation under kursens gång och utvärderar i viss utsträckning bedömningsunderlagen*

Granskningen visar att lärarna har olika sätt att samla dokumentation men lärarna gör det kontinuerligt under kursens gång. I lärarintervjuer framgår att lärare samlar elevtexter vilka bedöms med hjälp av bedömningsmatriser från nationella provet. Lärarna samlar och bevarar ifyllda bedömningsmatriser och anteckningar om elevers prestationer inför

---

<sup>1</sup> Skolans inskickade dokumentation visar att det var cirka 30 % av eleverna som inte genomförde det nationella provet.

betygssättningen. Underlagen samlas och sparas antingen digitalt eller analogt. Skolan erbjuder en digital plattform där det finns matriser som lärare kan använda sig av, exempelvis Skolverkets matris över kunskapskraven.

I lärarintervjuer framkommer att lärarna kontinuerligt reflekterar kring för- och nackdelar med upplägg av undervisning och bedömningstillfällen. En lärare beskriver att hen brukar se till att eleverna ges flera tillfällen att arbeta med de olika momenten i centralt innehåll. Läraren reviderade sin planering så tillvida att hen under slutet av läsåret lade in ett moment där eleverna fick välja ett specifikt område att arbeta mer med, ett upplägg som även andra lärare funderar på att införa. Vidare framgår av lärarintervju att lärare diskuterar med kollegor om de ser att något moment inte gick som planerat och funderar över vad man kan göra istället. Det framgår även exempel på att lärare fått resultat som inte var förväntade och att lärare då lyft frågan med eleverna för att förstå vad som hänt och lärare uttrycker att det ibland finns utrymme i planeringen för att testa relevanta kunskaper igen.

### **Skolinspektionen bedömer att lärarna gör en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till kunskapskraven.**

#### *Lärarna har former för att få god överblick över samtliga underlag inför betygssättning*

Av inskickad dokumentation och lärarintervjuer framkommer att lärarna sammanställer dokumentationen bland annat genom matriser och anteckningar. Det framgår vidare att lärarna sparar elevexempel med egna bedömningar och anteckningar på olika sätt och lärare menar att de har god kontroll på och överblick över det underlag som används vid betygssättning. Ett exempel som framgår av inkommen dokumentation och som beskrivs i lärarintervju är en matris där varje rad motsvarar delar av kunskapskraven, med anteckningar om uppnådd nivå per uppgift. Inför betygssättning samlar lärare ihop och tar fram allt material om varje elev, såsom anteckningar, digitalt material och matriser.

#### *Lärarna värderar bedömningsunderlagens tillförlitlighet och giltighet*

Granskningen visar att lärarna gör en värdering av vilka underlag som bäst visar elevernas kunskaper och vilka underlag som behöver tillmätas större vikt. Av lärarintervju framgår att tidpunkten då elever utfört en uppgift, om uppgiften var tydlig för eleverna och om den gav en bra bild av elevernas kunskaper, har betydelse för lärares viktning av underlaget inför betygssättningen. Lärare uppger att bedömningsuppgifter mot slutet av kursen väger tyngre. Därtill spelar även formen för examinationen roll, exempelvis kan det "låsa sig" för vissa elever vid tidsbegränsade skriftliga examinationer. Bredare uppgifter som täcker in mer får större betydelse berättar lärare, till exempel beskrivs en uppgift där eleverna fått hålla en muntlig presentation med utgångspunkt i en vetenskaplig text som de har skrivit och självbedömt. Läraren beskriver att uppgiften gav läraren mycket bedömningsmässigt eftersom uppgiften täckte såväl muntlig framställning som vetenskapligt skrivande, och att den gav mycket kunskapsmässigt för eleverna.

Av lärarintervju framkommer vidare att lärare ser positivt på det nationella provet som underlag betraktat, med hänvisning till att det är en uppgift som ligger sent i kursen och har en väl utprövad form. Lärare uttrycker att det är ett viktigt underlag men lärare lyfter samtidigt att det förekommer andra uppgifter som efterliknar provet och någon lärare uttrycker att provet utifrån den aspekten inte ska väga tyngre.

Det förekommer att lärare ökar tillförlitligheten genom att sambedöma skriftliga underlag utöver det nationella provet och lärare uppger att det är en trygghet att kunna sambedöma särskilt i de fallen då de känner sig osäkra.

*Lärarna grundar sitt beslut om betyg på en helhetsbedömning av elevernas kunskaper vid kursens slut*

I samband med betygssättning framgår av lärarintervju att lärare tar fram kunskapskraven och det samlade underlaget för varje elev. Någon lärare beskriver att hen med utgångspunkt i sammanställningar i matrisform, tar fram allt underlag – såsom anteckningar och examinationer – och kontrollerar att allt som förts in i matrisen stämmer med underlaget. Lärare använder även icke-dokumenterat underlag vid betygssättning såsom ”minnesbilder” av kunskaper som elever uppvisat exempelvis i klassrummet. Lärare menar dock att det är viktigt att vara så objektiv som möjligt och att kunna kommunicera bedömningen med eleverna. Därför är det viktigt att bedömningar finns nedskrivna enligt lärare. Vidare framgår att det är en mindre andel av sådana icke-dokumenterade underlag som lärare utgår ifrån i betygssättningen och någon lärare anger en uppskattning om cirka sju procent. I lärarintervju framgår också att lärare vid sammanvägningen av de olika underlagen ser på bedömningen av uppgifterna utifrån vilka förutsättningarna var för eleverna vid bedömningstillfället. Bedömningen sätts även i relation till bedömningar av andra uppgifter som gjorts senare i kursen. I intervju förklarar lärare att det viktigaste i kursen är språket som verktyg, både när det gäller det muntliga och det skriftliga, samt litterär analys. En strategi som lärare beskriver är att ha en uppskattning, ett ”ungefärligt betyg”, för eleverna innan resultaten från nationella provet kommer men att det sedan utifrån den samlade bilden kan hända att lärares uppfattning om betyget förändras, både uppåt och nedåt.

*Lärarna arbetar för att säkerställa att alla elever bedöms på samma grunder*

Av intervjuer med lärarna framkommer att skolan avidentifierade det senaste nationella provet och den skriftliga delen genomfördes digitalt. Lärare beskriver att de upplever det positivt utifrån den aspekten att proven får samma utseende och rensas från sådant som handstil och vilket program eleven går. Lärare uppger att de inte avidentifierar andra uppgifter än nationella provet inför bedömning men uttrycker att det är något de borde arbeta mer med. I lärarintervju framgår att hemuppgifter är sällan förekommande men att elever får förbereda sig hemma och använda sig av sina anteckningar vid skrivningar i skolan. Lärare samlar då även in anteckningarna efter skrivningen. I de fall elever har fått arbeta med en skrivuppgift hemma ser lärare till att även ha en muntlig uppgift kring samma sak på lektionstid så att läraren kan få se mer av elevernas kunskaper. Lärare berättar att det är utmanande, men att de arbetar för att hålla sig objektiva i sina bedömningar och de upplever att det är positivt att skolan är stor och att det finns många kollegor att fråga. Vidare framgår av lärarintervju att även om lärare använder sig av icke dokumenterat underlag så är det viktigt att deras bedömning av eleverna inte går stick i stäv med det dokumenterade underlaget. Lärare uppger också att de inte känner sig påverkade i sin betygssättning. Samtliga intervjuade elever uppger att deras uppfattning är att betygen är rättvisa och att det inte har betydelse för betyget vem man är som person eller om man är man eller kvinna. Som exempel lyfts att lärare inte låter eventuell nervositet hos elever påverka bedömningen vid muntliga framföranden utan läraren bedömer innehållet i uppgiften.

**Skolinspektionen bedömer att lärarna inte i tillräcklig utsträckning samarbetar inom svenskämnet för att utveckla en samsyn kring bedömning och betygssättning.**

Granskningen visar att lärarna på skolenheten i viss utsträckning samarbetar inom svenskämnet, till exempel förekommer det att lärare för gemensamma diskussioner kring kurserna i svenska. Lärarna sambedömer nationella provets skriftliga del och det förekommer även att sambedömning sker avseende andra enskilda elevprestationer. Däremot framkommer inga exempel på att lärare sambedömer genom att gemensamt

diskutera och tolka det samlade underlaget inför betygssättning av enskilda elever. Lärarna analyserar inte heller avvikelser mellan kursbetyg och resultat på nationella provet i någon större utsträckning.

*Lärarnas samarbete omfattar i låg utsträckning tolkning av styrdokument och planering av kursens upplägg.*

Av lärar- och rektorsintervjuer framgår att det är cirka tio lärare i ämneslaget och att ämneslaget träffas ungefär en gång i månaden. Lärare beskriver att de exempelvis kan sitta i grupper i ämneslaget och diskutera de olika svenskkurserna men det förekommer sällan att de diskuterar ämnets syfte. Det framkommer exempel på att någon lärare delvis planerar kursen i Svenska 3 tillsammans med en lärare på en annan enhet. När det gäller konstruktion av bedömningsuppgifter framgår att lärare utvärderar tillfällen för bedömningar, särskilt om ett moment inte gått som förväntat, och att de då kan diskutera kring hur de kan gå tillväga för att få mer ändamålsenliga underlag.

*Lärarna sambedömer i viss utsträckning enskilda elevprestationer men det framkommer inga exempel på att lärarna för gemensamma diskussioner kring det samlade underlaget inför betygssättning för en enskild elev.*

Lärare uttrycker en trygghetskänsla kring att låta en kollega sambedöma ett underlag som lärare känner en osäkerhet kring. Det framgår vidare av intervju att även i de fall elever är missnöjda med bedömningar så sambedömer lärare, ibland med flertalet kollegor. En lärare exemplifierar med en elev som ansåg att läraren var för sträng i bedömningen av elevens skriftliga produktion. Läraren lät två andra kollegor titta på lärarens bedömningar löpande under läsåret och de instämde i lärarens bedömningar. Vid sambedömning förekommer att lärare efter diskussion med en kollega omprövar sin bedömning. För det mesta är lärarna överens om bedömningen, men det kan bero på vilken kollega som sambedömer framgår det av lärarintervju.

Av rektorsintervjun framgår att det finns tid för sambedömning på ämneslagstiden, men ingen regelbundet avsatt tid just för sambedömning. Av lärarintervju framgår att det inte finns något strukturerat innehåll kring sambedömning på ämneslagsträffar och att det sker sällan för svenskämnet. Rektorn uppger i intervju att det utöver ämneslagstid finns lärgrupper för kollegialt lärande på skolenheten och att formativ bedömning är något de arbetar med och som svensklärarna arbetat mycket med. I övrigt menar rektorn att det på skolenheten varit så att varje lärare mestadels arbetar själv i sitt ämne, något som skolan fokuserar på att förändra för att få till ett ökat samarbete inom ämnena.

*Lärarna sambedömer den skriftliga delen av nationella proven men analyserar i låg utsträckning avvikelser mellan kursbetyg i Svenska 3 och resultat på nationella provet, eller könsrelaterade skillnader.*

Av rektorsintervjun framgår att lärarna har två dagar som är avsatta för bedömning och rättning av de nationella proven. Vidare uppger rektorn att sambedömning sker om det är några prov där lärarna är osäkra i bedömningen. Rektorn menar att lärarna ser de nationella proven som en stor möjlighet att få en bra samsyn kring bedömning och att det är ett viktigt tillfälle. Lärare lyfter dock i intervju att det är svårt att avsätta tid för sambedömning av de nationella proven. Av lärarintervju framgår vidare att lärare endast sambedömer den skriftliga delen av det nationella provet och att lärarna sköter den muntliga delen var för sig. Det framkommer exempel på att lärare filmar den muntliga delen så att den kan sambedömas vid behov men i intervjun lyfts inget konkret exempel på att sambedömning av det muntliga underlaget förekommer.

Skolverkets nationella statistik visar att 53,1 procent av de elever på skolenheten som genomförde nationella provet fick ett högre kursbetyg i Svenska 3 än resultat på nationella provet. Av kvinnorna på skolenheten fick 29,4 procent ett högre kursbetyg än provresultat och motsvarande siffra för männen var 80 procent.

Av rektorsintervjun framgår att rektorn inte är ämnesansvarig för svenska och att hen inte har gjort någon analys av avvikelsen men uppger att det möjligen gjorts i ämneslaget. Vidare framgår att lärarna har i uppdrag att analysera sin undervisning och om de fått förväntat resultat men rektorn uttrycker att ledningen inte tryckt särskilt på analys av resultatet på nationella prov i samband med det. Rektorns uppfattning är att lärarna vet att det inte är bra om diskrepansen är för stor men det var inte något som fick särskilt fokus förra läsåret. Av lärarintervju framgår att lärarna föregående vårtermin särskilt diskuterade den stora andelen elever som inte genomförde nationella provets muntliga del.

### Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- **Rektorn behöver se till att lärarna i högre utsträckning samlar ett brett och varierat underlag för bedömning av alla elevers kunskaper i förhållande till kunskapskraven.**

Granskningen visar att rektor behöver se till att de bedömningstillfällen som genomförs ger ett brett och varierat underlag som möjliggör en allsidig bedömning av alla elevers kunskaper. Granskningen visar att det varierar mellan lärarna i vilken utsträckning de planerar för och samlar in ett brett och varierat underlag inför betygssättning. Det förekommer exempel på att lärare utöver det nationella provet, endast genomför fyra formella bedömningsuppgifter, varav två av dem ska redovisas skriftligt och en muntligt. Den fjärde uppgiften får elever välja själva om de vill redovisa muntligt eller skriftligt.

Av läroplanen för gymnasieskolan framgår att läraren vid betygssättning ska utvärdera varje elevs kunskaper allsidigt utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs.<sup>2</sup> I Skolverkets allmänna råd för betyg och betygssättning förtydligas att för att läraren med säkerhet ska kunna värdera kvaliteten på elevens kunskaper vid betygssättningen, behöver de bedömningssituationer som läraren utformar ge ett tillräckligt brett och varierat underlag.<sup>3</sup> Genom att samla in bedömningsunderlag med bredd och variation får läraren en god bild av elevens kunskaper, då eleven flera gånger och på olika sätt kan visa kvaliteter i sina kunskaper.

- **Rektorn behöver se till att lärarna i högre utsträckning samverkar kring planering av bedömningstillfällen och sambedömning, i syfte att utveckla en samsyn kring bedömning och betygssättning.**

Granskningen visar att lärarna inte i någon större utsträckning gemensamt diskuterar tolkning av styrdokument såsom ämnets syfte eller att de samverkar i planeringen av undervisning och konstruktion av bedömningsuppgifter. Det framgår att det skiljer sig åt mellan lärarna i vilken utsträckning de samlar underlag som ger en varierad och bred bild av alla elevers kunskaper.

---

<sup>2</sup> Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg

<sup>3</sup> Skolverkets allmänna råd för betyg och betygssättning (2018) sid. 17

Granskningen visar vidare att lärarnas sambedömning av enskilda elevarbeten sker sporadiskt då lärare upplever behov och lyckas organisera för detta. Lärarna sambedömer det nationella provets skriftliga del i de fall då lärare upplever en osäkerhet i bedömningen. Det finns tid avsatt för sambedömning av nationella proven men i övrigt finns ingen regelbundet avsatt tid eller något strukturerat innehåll för sambedömning på ämneslagstid. Vidare ger granskningen inga konkreta exempel på att sambedömning sker genom tolkning av det samlade underlaget vid betygssättningen.

Likvärdig bedömning och betygssättning innebär att det finns en samstämmighet i tolkningen av tre led, styrdokument, elevarbeten och det samlade underlaget. Lärarnas bedömningsdiskussioner kan därför med fördel organiseras så att alla dessa delar ingår. Sambedömning är ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet, eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Lärare kan tillsammans analysera bedömningsunderlag och vilka olika sätt eleverna ger uttryck för sin förståelse av ämnesinnehållet. Detta visar vad undervisningen kan behöva fokusera eller fördjupa för att möta de styrkor och utvecklingsbehov som identifieras.<sup>4</sup> Sådana diskussioner kan också tydliggöra hur bedömningsuppgifter kan utformas för att ge eleverna goda förutsättningar att visa de kunskaper som ska utvärderas i förhållande till ämnesplanens innehåll. I lärarnas samarbete kring planering av bedömningstillfällen kan lärarna med fördel ta utgångspunkt i de goda exempel som också finns på skolenheten.

- **Rektorn behöver försäkra sig om att lärarna i högre utsträckning får möjlighet att diskutera och analysera avvikelsen mellan kursbetyg och resultat på nationella prov.**

Granskningen visar att cirka 30 procent av skolenhetens elever inte genomförde den muntliga delen av nationella provet läsåret 2017/18. Vidare visar granskningen en avvikelse mellan slutbetyg i kursen Svenska 3 och resultatet på nationella provet, och att det även finns könsrelaterade skillnader i jämförelsen mellan kursbetyg och provbetyg. Cirka 53 procent av eleverna på skolenheten fick ett högre kursbetyg än resultat på nationella provet. Det skiljer sig markant åt mellan könen när det gäller diskrepansen. Av kvinnorna hade cirka 29 procent ett högre kursbetyg än resultat på nationella provet och motsvarande siffra för männen var 80 procent. Rektorn har inte gjort någon analys angående avvikelsen mellan kursbetyg och resultat på nationella provet och granskningen visar inte att lärarna analyserat detta särskilt. I lärarnas uppdrag att analysera sin undervisning och förväntat resultat ingår inte att särskilt analysera resultatet på nationella provet.

De nationella proven syftar till att stödja betygssättningen<sup>5</sup>, och för att åstadkomma likvärdighet i betygssättning där alla elever bedöms utifrån samma krav är det betydelsefullt att lärare utvecklar kunskap om eventuella skillnader i bedömningar. Genom att analysera avvikelse mellan resultat på nationella prov och betyg kan lärare exempelvis synliggöra om det finns olika tolkningar av kriterier och kravnivåer, eller om det finns andra skäl till avvikelse. När lärare har olika uppfattningar om bedömningar, har diskussionerna bäst förutsättningar att bli produktiva.<sup>6</sup> Därför kan det vara verkningsfullt om lärarna utgår från situationer där de har gjort olika bedömningar, och fokuserar diskussionerna kring dessa exempel.

---

<sup>4</sup> Skolverket (2018). Betyg och betygssättning. Skolverkets allmänna råd, s. 22.

<sup>5</sup> Gymnasieförordning (2010:2039) 8 kap. 3 §.

<sup>6</sup> Skolverket (2013) Sambedömning i skolan. Stödmaterial sid. 25

## Uppföljning

---

Huvudmannen ska senast den 15 december 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena samt vilka effekter det haft för verksamheten.

Redogörelsen skickas via e-post, till *kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se*, eller per post till, *Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2017:10213) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredare *Tilda Lindell* och projektledare *Karin Lindqvist* deltagit.

### På Skolinspektionens vägnar

**X** Gabriel Brandström

---

Beslutsfattare

Signerat av: Gabriel Brandström

**X** Charlotte Rudebeck

---

Föredragande

Signerat av: Charlotte Rudebeck

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/betygssattning-pa-hogskoleforberedande-gymnasieprogram--fokus-pa-svenska/>

## Bilaga: Författningsstöd

---

### Skollagen (2010:800)

#### 3 kap. 16 § 1-2 st.

##### Beslut om betyg

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas.

Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

### Gymnasieförordningen (2010:2039)

#### 8 kap. 2 §

Kunskapskrav ska finnas för betygen A-E.

Kraven för betygen A, C och E ska precisera vilka kunskaper som krävs för respektive betyg. Kunskapskravet för betyget D innebär att kraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kravet för betyget B innebär att även kraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

#### 8 kap. 3 §

Syftet med nationella prov är att stödja betygssättningen.

#### 8 kap. 3 a §

Nationella prov ska användas i de kurser som anges i 3 b §.

När nationella prov används ska eleverna delta i alla delar av proven. Rektorn får besluta att en elev inte behöver delta i ett nationellt prov eller i någon eller några delar av ett sådant prov, om det finns särskilda skäl.

#### 8 kap. 3 b §

Nationella prov ska användas i den högsta avslutande kursen på programmet och, i förekommande fall, inriktningen, i ämnena engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk med undantag för kursen svenska 2 eller svenska som andraspråk 2.

Proven ska vara uppdelade i delprov som genomförs på vissa dagar eller under vissa perioder.

## 2011 års läroplan för gymnasieskolan, Lgy 11, (SKOLFS 2011:144)

### Lgy 11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, Kunskaper och lärande

"Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former - såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet - som förutsätter och samspelar med varandra. Undervisningen får inte ensidigt betona den ena eller den andra kunskapsformen."

### Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper

I avsnittet uppställs ett antal riktlinjer och för läraren gäller att denne bl.a. ska

- se till att undervisningen till innehåll och uppläggning präglas av ett jämställdhetsperspektiv,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen,
- i undervisningen beakta resultat av utvecklingen inom ämnesområdet och för undervisningen relevant pedagogisk och annan forskning, och

### Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg

I detta kapitel anges bland annat riktlinjer för läraren, exempelvis ska läraren redovisa för eleverna på vilka grunder betygssättning sker. Vidare anges att läraren vid betygssättningen ska

- utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs,
- beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen, och
- utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper.

### Prop. 2009/10:165 *Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet*

"Betygssättning är beslut som typiskt sett har rättsverkan för eleven. Betygen kan ha en avgörande betydelse för elevens framtid, eftersom de har en direkt koppling till urvals- och behörighetsbestämmelser. Betygssättningen innebär därmed myndighetsutövning. Det är av stor vikt att elever ska känna att de har fått visa sina kunskaper och blivit rättvist bedömda. Att betygen måste vara rättvisa och likvärdiga är därför en självklarhet." (s.297)

"Betyg och bedömning är starkt förknippade med varandra. Bedömning behöver ständigt göras för att utvärdera hur lärandet sker mot uppställda mål och kunskapskrav. Den kunskapssyn som kommer till uttryck i läroplaner och andra styrdokument utgår ifrån att det sker en bedömning som grundar sig på observationer, samtal, elevarbeten, projekt- och grupparbeten samt enskilda uppgifter. Bedömningen syftar till att identifiera elevens kunskaper för att beskriva starka och svaga sidor och ge ett bra underlag för att planera elevens fortsatta utveckling. Betygen ska visa i vilken utsträckning eleven har uppnått de nationellt uppställda kunskapskraven och även visa kvaliteten i kunskaperna. Nationella ämnesprov och andra prov är därvid en del av bedömningsunderlaget." (s.298)